

"รُبَايَاْتُ مِنْ رُبَايَاْتِ الْوَيْلِيِّ الْكَيَّامِ
 พระนิพนธ์พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระนราธิปประพันธ์พงศ์"
 (H.R.H.Prince Naradhip Prabandhbongs' Version of
 the Rubaiyat of the Hakim Omar Khayyam)

นางกุสุมา รัชมนดี

อ.บ.,พ.บ., ประกาศนียบัตรชั้นสูงสาขาวิชาภาษาไทย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต

แผนกวิชาภาษาไทย

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. ๒๕๑๓

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็นส่วน
หนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

11๕๖ นพ. นธ.

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการตรวจวิทยานิพนธ์

วิมล วัฒน...

ประธานกรรมการ

นพ. นธ.

กรรมการ

นพ. นธ.

กรรมการ

ศูนย์วิทยทรัพยากร

อาจารย์ผู้ควบคุมการวิจัย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. คมคาย นิลประภัสสร

วันที่ .../๕..... เดือน ...พฤษภาคม... พ.ศ. ๕๕/๓...

หัวข้อวิทยานิพนธ์ รุโบายาทของอะกิม โอมาร์ คัยยาม พระนิพนธ์พระเจ้าบรมวงศ์เธอ
กรมพระนราธิปประพันธ์พงศ์

ชื่อ นางกุสุมา รัชชฉณี แผนกวิชา ภาษาไทย

ปีการศึกษา ๒๕๑๒

บทคัดย่อ

ความมุ่งหมายของการเขียนวิทยานิพนธ์นี้คือเพื่อศึกษา "รุโบายาทของอะกิม โอมาร์ คัยยาม พระนิพนธ์พระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมพระนราธิปประพันธ์พงศ์" ผู้เขียนได้กล่าวถึงพระประวัติและงานพระนิพนธ์ของผู้ทรงพระนิพนธ์ ความหมายที่แท้จริงของ "รุโบายาท" ประวัติของโอมาร์ คัยยาม รุโบายาทของโอมาร์ คัยยาม และคำวิจารณ์เกี่ยวกับคณัมบุโบายาท ผู้เขียนได้ศึกษาประวัติการแปลรุโบายาทของโอมาร์ คัยยามเป็นภาษาต่าง ๆ โดยเฉพาะฉบับภาษาอังกฤษของเอ.เจิร์ก พิตซ์เจอร์วัลด์ที่มีใจความใกล้เคียงกับฉบับภาษาไทยของกรมพระนราธิปประพันธ์พงศ์ เนื่องจากผู้ทรงพระนิพนธ์ทรงกล่าวไว้แต่เพียงว่าทรงแปลมาจากภาษาอังกฤษ แต่มีไทรภะระบุว่าจากฉบับของผู้ใด ผู้เขียนจึงได้ศึกษาคณัมภาษาอังกฤษสำนวนแปลทั้งของพิตซ์เจอร์วัลด์และของกรวิอื่น ๆ เท่าที่จะหาได้ พบว่ากรมพระนราธิปทรงใช้คณัมภาษาอังกฤษของพิตซ์เจอร์วัลด์ ฉบับพิมพ์ครั้งที่ ๑ และครั้งที่ ๒ เป็นหลักในการแปล ผู้ทรงพระนิพนธ์มิได้ทรงแปลมาโดยตรง แต่ทรงคัดแปลและดัดเติมบ้าง แต่ใจความสำคัญตรงกับคณัมภาษาอังกฤษของพิตซ์เจอร์วัลด์ได้แก่ ตอนที่กล่าวถึงความไม่ยั่งยืนของสิ่งต่าง ๆ ความผันแปรของโชคชะตา ความเขลาของมนุษย์และความคิดของคัยยามที่ให้แสวงหาความสุขให้มากที่สุด ตอนที่ เป็น "อัครนานุโลมรุโบายาท" นั้น เข้าใจว่าเป็นบทที่ผู้ทรงพระนิพนธ์ทรงพระนิพนธ์ขึ้นเองโดยอาศัยความคิดทางพุทธศาสนาซึ่งคล้ายกับหลักปรัชญาบางข้อของคัยยาม ผู้เขียนได้ศึกษาเนื้อเรื่องของพระนิพนธ์รุโบายาท คำศัพท์และชื่อเฉพาะ และวิธีการที่ผู้ทรงพระนิพนธ์ทรงใช้ในการแปล ผู้เขียนพบว่าตามความ

เข้าใจของผู้แปลรูไบยาคเป็นส่วนต่าง ๆ นั้น หัตถ์คดีของคัยยามเกี่ยวกับการดำรงชีวิตและความเชื่อที่ต่าง ๆ . . . ปรากฏเป็นหลายแบบ จึงทำให้เรายังไม่อาจเข้าใจความคิดที่แท้จริงของคัยยามได้ ตัวอย่างเช่น ในรูไบยาคฉบับหนึ่งเราพบว่าคัยยามเชื่อเรื่องสวรรค์และนรก แต่ในอีกฉบับหนึ่งเขาไม่เชื่อเรื่องนี้และล้อเลียนเป็นเรื่องขัน อย่างไรก็ตามความคิดของคัยยามที่ปรากฏตรงกัน ในรูไบยาคฉบับต่าง ๆ ก็คือให้ทำความดีในโลกนี้ให้มากที่สุด ตอนท้ายของวิทยานิพนธ์มีภาคผนวกเกี่ยวกับพระนิพนธ์คำแปลรูไบยาคเป็นร้อยแก้ว ตารางเทียบอักษรเปอร์เซีย-อังกฤษ - ไทย และประวัติศาสตร์และประวัติวรรณคดีของเปอร์เซียโดยสังเขป.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Thesis Title. "H.R.H. Prince Naradhip Prabandhbongs' Version
of the Rubaiyat of Hakim Omar Khayyam"
Name. Mrs. Kusuma Raksamani Department. Thai
Academic Year .1969

Abstract

The purpose of this thesis is to provide a descriptive study of H.R.H. Prince Naradhip Prabandhbongs' 'รُبَايَاتِ
ของพระกนิ โอลาร์ คัยฆาม' (The Rubaiyat of Hakim Omar Khayyam),
with references to the Prince's biography and his literary
works, the Rubaiyat in its primary sense, Khayyam and his
celebrated 'Rubaiyat', including critical remarks made by
various scholars. The writer presents historical evidences
on the translations of the Rubaiyat of Omar Khayyam, espe-
cially Fitzgerald's English translation which is found to be
generally close to Prince Naradhip's version. As the Prince
merely stated that his work was a poetical translation of
English poems without giving any identification, the writer
of this thesis thoroughly examines all available English
versions and finally is convinced that the first and second
editions of Fitzgerald's version are in all probability the
origin of the Prince's version. The writer discovers that

the Prince's version is not a direct translation of Fitzgerald's though they reveal the same essential features of content: Khayyam's idea of the transitoriness of existence, the cruelty of Fate, the ignorance of man, and his epicurean hedonism. The part entitled 'อักษรบทสุภาษิต' is probably the Prince's own creation based on Buddhist attitude which is similar to some of Khayyam's philosophy. In this thesis, the overall structure of the Prince's version and his technique of translation are analysed. A glossary of names and peculiar terms used in the Prince's version is also provided. The interpretation of Khayyam's concept of life and his beliefs varies in different translations. It is premature to come to the conclusion that we really understand Khayyam's mind. For example, in one translation we find him as a believer in the existence of Heaven and Hell, but another translation reveals his satirical remarks about them. One point of Khayyam's view shared by every translation is that it is advisable to be as virtuous as possible. This thesis finally provides 3 appendixes dealing with the Prince's prose translation of the Rubaiyat, an aid to the transliteration and pronunciation of Persian words in the thesis, and a brief history of Persia and Persian literature.

วิทยานิพนธ์นี้สำเร็จด้วยความช่วยเหลือของท่านครูหลายท่าน ผู้เขียนขอขอบพระทัย
พลตรี พระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมหมื่นนราธิปพงศ์ประพันธ์ ที่ประทานข้อสันนิษฐานเกี่ยวกับต้น
ฉบับที่พระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมพระนราธิปประพันธ์พงศ์ทรงใช้ในการแปลรูปโยยาค และยัง
ใจประทานหนังสือรูปโยยาคฉบับภาษาอังกฤษเล่มหนึ่งให้ยืมใช้ในการศึกษาค้นคว้าด้วย

ในก้านการศึกษาค้นคว้าเรื่องศัพท์และวรรณคดีเปอร์เซีย ผู้เขียนได้รับความกรุณา
จากนายคิเรก กุลสิริสวัสดิ์ ที่ให้แง่คิดบางอย่าง ให้คำแนะนำและคำอธิบายเกี่ยวกับศัพท์เปอร์
เซียและอาหรับ และยังให้ยืมหนังสือสำหรับไว้ศึกษาค้นคว้าด้วย อีกท่านหนึ่งคือนายเกษม
หะชะนี ผู้ให้คำอธิบายเกี่ยวกับศาสนาอิสลามและกรุณาแปลใจความบางตอนจากภาษาอาหรับ
เป็นภาษาไทย

ในก้านการค้นคว้าเรื่องพระประวัติกรมพระนราธิปประพันธ์พงศ์ ผู้เขียนได้รับ
ความกรุณาจากนายสถิตย์ เสมานิล ที่ได้เล่าประวัติบางตอนที่ปรากฏในหนังสือเล่มใดๆ
เลย และอีกท่านหนึ่งคือนายณัฐรุธิ์ สุทธิสงกรม ที่ให้คำแนะนำและให้ยืมหนังสืออ่านประกอบ
หลายเล่ม เกี่ยวกับบทรูปโยยาคฉบับภาษาไทยผู้เขียนอาศัยบทความเรื่อง "ความสัมพันธ์ของ
มุสลิมทางประวัติศาสตร์และวรรณคดีไทย" ของนายคิเรก กุลสิริสวัสดิ์ ซึ่งลงพิมพ์ในวารสาร
ของสมาคมภาษาและหนังสือแห่งประเทศไทย ปีที่ ๕ ฉบับที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๐๗ เป็นแนวทาง
ในการศึกษาค้นคว้า และผู้เขียนได้รับความกรุณาจากนายเฉลียว จันทรทรัพย์ แห่งโรงพิมพ์
สำนักทำเนียบนายกรัฐมนตรี ที่กรุณาให้ยืมหนังสือรูปโยยาคฉบับภาษาไทยและให้ขอส่งเอกและ
ขอแนะนำบางประการในการศึกษาค้นคว้าด้วย

อนึ่ง วิทยานิพนธ์นี้สำเร็จลงด้วยความกรุณาของผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.คมคาย
นิลประภัสสร อาจารย์ผู้ควบคุม แนะนำแนวทางและให้ข้อคิดเห็น และนอกจากนั้นศาสตราจารย์
หม่อมหลวงจิรายุ นพวงศ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์เบญจวรรณ สุนทรากุล ยังกรุณาตรวจแก้ไข

วิทยานิพนธ์นี้ให้ควย ผู้เขียนรู้สึกซาบซึ้งในพระคุณเป็นอย่างยิ่ง

ผู้เขียนขอขอบพระทัยและขอบพระคุณท่านเหล่านี้ไว้ในโอกาสนี้.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

๗
หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	
กิตติกรรมประกาศ	๗
บทที่	
๑. บทนำ	๑
๒. พระประวัติและงานพระนิพนธ์ของพระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมพระนราธิปประพันธ์พงศ์	๓
๓. ประวัติรូไบยาคของ โอมาร์ คัยยาม	๕
๓.๑ รូไบยาค กวีนิพนธ์ของเปอร์เซีย	๕
๓.๒ รូไบยาคฉบับภาษาไทยเปอร์เซียของ โอมาร์ คัยยาม	๑๕
๓.๓ รូไบยาคฉบับภาษาอังกฤษของ เอคเวิร์ก พิตซ์เจอร์ลด์	๓๐
๓.๔ คำสันนิษฐานเกี่ยวกับที่มาของรូไบยาคฉบับภาษาไทย	๓๘
๔. พระนิพนธ์รូไบยาคของกรมพระนราธิปประพันธ์พงศ์	๔๑
๕. เปรียบเทียบพระนิพนธ์รូไบยาคกับฉบับภาษาอังกฤษ	๕๕
๕.๑ เทียบบทรូไบยาคภาษาไทยกับบทรូไบยาคภาษาอังกฤษของพิตซ์เจอร์ลด์ ฉบับพิมพ์ครั้งที่ ๑ - ๕	๕๕
๕.๒ ข้อสังเกตที่ได้จากการเทียบบทรូไบยาคฉบับภาษาไทยกับฉบับ ภาษาอังกฤษ	๖๒

สารบัญ (ต่อ)

๕.๓	วิธีการที่ผู้ทรงพระนิพนธ์ทรงแปลรૂไบยาคเป็นโคลงภาษาไทย..๒๕	
๖.	ชื่อเฉพาะและคำศัพท์ที่น่าสนใจที่ปรากฏในพระนิพนธ์รૂไบยาคฉบับภาษาไทย.....	๓๗
๗.	ทัศนคติของคัมภีรที่มีต่อการดำรงชีวิตและความเชื่อต่าง ๆ	๔๕
๘.	ความนิยมของคนไทยที่มีต่อรૂไบยาค	๑๐๖
๙.	บทสรุปและขอเสนอแนะ	๑๑๕
ภาคผนวก	ก. บทพระนิพนธ์คำแปลรૂไบยาคเป็นร้อยแก้ว	๑๑๗
	ข. เปรียบเทียบอักษรเปอร์เซีย - ไทย - อังกฤษ	๑๑๘
	ค. ประวัติศาสตร์และประวัติวรรณคดีของเปอร์เซียโดยสังเขป	๑๒๑
บรรณานุกรม	๑๒๗

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย